

בס"ד - הרב מיכאל רוזנצוויג – מקורות סנהדרין - בענין פשרה

Page 1 of 2 – YIJE 5776 – Set 6

- 1 יד רמ"ה מסכת סנהדרין דף לב עמוד ב
- 2 תניא צדק צדק תרדוף וכתוב בצדק תשפוט עמיתך אחד לדין בצדק תשפוט עמיתך דהכי משמע לישנא דתשפוט
3 גבי דינא קאי כדכתיב ושפטתם צדק צדק את הדין ואחר כך חתכו (לעיל ז' ב) ואחד לפשרה צדק צדק תרדוף
4 ומדלא כתיב בה לשון משפט שמע מינה גבי פשרה קאי והאי דכתיב חד צדק גבי דין ותרי גבי פשרה משום דדין
5 לא בעי עיונא וצילותא כולי האי אלא למפסקיה אליבא דהילכתא וליכא למיחש שמא יחייב את הזכאי ויזכה את
6 החייב אבל פשרה צריכא עיונא טפי ולעייין לפי שיקול הדעת ולראות מי מהן אומר אמת ועל מי ראוי להחמיר יותר.
7 ואית דמפרשי דכי קאמרינן אחד לדין ואחד לפשרה תרווייהו אקרא דצדק צדק תרדוף קאי כלומר דאיצטריך
8 למכתב ביה צדק צדק תרי זימני אחד לדין ואחד לפשרה כלומר צדק דין שלך צדק פשרה שלך
- 9 יד רמ"ה מסכת סנהדרין דף ו עמוד ב
- 10 ואמרינן לימא כתנאי דתניא ביצוע בג' וביצוע היינו פשרה ואמאי קרי לה ביצוע לפי שנוטל ממון מזה ונותן לזה שלא
11 כדין ודמי לגזל ואמטול הכי קרי ליה ביצוע לשון כן ארחות כל בוצע בצע (משלי א') והיינו דקתני ביצוע בשלשה
12 דברי ר"מ וחכמים אומרים פשרה ביחיד להכי קרי לה רבי מאיר ביצוע ורבנן קרו ליה פשרה משום דס"ל לר"מ
13 דאסור לבצוע הילכך קרי ליה ביצוע לשון גזל ורבנן דס"ל דמותר לבצוע קרי ליה פשרה ואיכא דאמרי דהיינו טעמא
14 דמאן דמחמיר עלה קרי לה ביצוע ומאן דמיקל עלה קרי לה פשרה. סברוה רבנן דבי מדרשא דבעי לאוקמי פלוגתא
15 דשמואל ור' אבהו כתנאי דכ"ע מקשי' פשרה לדין דכתיב ויהי דוד עושה משפט וצדקה ואמרינן לקמן איזה משפט
16 שיש בו צדקה הוי אומר זה ביצוע ומדאפקיה רחמנא בלשון משפט מקשי' ליה למשפט ור"מ ורבנן בהא קמפלגי
17 ר"מ סבר דין בשלשה ומדדין בג' ביצוע נמי בג' ורבנן סברי דינין ביחיד ומדדין ביחיד פשרה נמי ביחיד ודחי' לא
18 דכ"ע דין בג' והכא בהא קמפלגי ר"מ סבר מקשי' פשרה לדין מה דין בג' אף ביצוע בג' ורבנן סברי לא מקשי' פשרה
19 לדין ואף על גב דדין בג' פשרה ביחיד והשתא איכא למימר דלהכי אפקיה ר"מ בלשון ביצוע לפי שצריכין לבצע
20 הממון ולחלקו כדי שלא יהא אחד מהם נפסד יותר מדאי כדי שצריך לדקדק בו ורבנן סברי לא מקשי' פשרה לדין
21 ומש"ה אפקוה בלשון פשרה לשון קל שאין צריך לדקדק בדבר כל כך
- 22 יד רמ"ה מסכת סנהדרין דף ו עמוד ב
- 23 והשתא דאיפסיקא הילכתא דפשרה צריכה קנין איכא לעיוני הני תנאי דפליגי בפשרה במאי פליגי אי דקנו מינייהו
24 אפילו קרובים נמי ואפי' קטנים ואפי' בינים לבין עצמם נמי כי מודו דקנו מינייהו לא מצו הדרי בהו דלא איברו סהדי
25 אלא לשקרי ואי דלא קנו מינייהו אפילו בבי עשרה נמי לא מהני ולא מידי דהא אמרת צריכה קנין ואיכא למימר דר'
26 מאיר ורבנן דפליגי בפשרה לאו בדיעבד פליגי כי פליגי לכתחילה דר' מאיר סבר מקשינן פשרה לדין וכי היכי דאין
27 רשאין לדון בפחות משלשה כך אין רשאין לעשות פשרה בפחות משלשה כדי שיעיינו בדבר היטב לפי מה שעיניהן
28 רואות כדי שלא יטריחו על אחד מבעלי הדין יתר מדאי ורבנן סברי לא מקשינן פשרה לדין ואי משום שלא יטריחו
29 על אחד מבעלי הדין יתר מדאי בחד סגיא דהא לא דינא הוא וחד יכיל לכווני כל האי שיעורא אבל היכא דעביד
30 פשרה וקנו מינייהו אפילו על פי קטנים או קרובים או פסולים כיון דמודו דקנו מינייהו אפי' לרבי מאיר דבעי שלשה
31 כי עבוד באפי' חד אפי' קרוב או פסול וקנו מינייהו שפיר דמי דלא יהא אלא שקיבל עליו קרוב או פסול לדין או
32 לעדות וקנו מידו דכ"ע לא מצו למהדר בהו
- 33 יד רמ"ה מסכת סנהדרין דף ו עמוד ב
- 34 ואם נפשך לומר דר"מ דבעי ג' דמקיש פשרה לדין לא בעי קנין דדיין לא בעי קנין ואמטו להכי בעי ג' כי דוקייא דרב
35 אשי ורבנן דסגיא להו בחד סבירא להו דפשרה צריכה קנין מאחר דלא מקשינן פשרה לדין וכי בעו חד לכתחילה
36 הוא דבעו והכי קאמרי דחד נמי אית ליה רשותא לכתחילה למעבד פשרה דלית בה משום אל תהי דן יחידי דלא
37 מקשינן פשרה לדין

בס"ד - הרב מיכאל רוזנצווייג – מקורות סנהדרין - בענין פשרה

Page 2 of 2 – YIJE 5776 – Set 6

- 1 תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף נו עמוד ב
- 2 מנהני מילי? - אמר רבי יוחנן: דאמר קרא ויצו ה' אלהים על האדם לאמר מכל עץ הגן אכל תאכל. - ויצו - אלו
- 3 הדינין, וכן הוא אומר כי ידעתיו למען אשר יצוה את בניו וגו'.
- 4 תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף נו עמוד ב
- 5 דיני בני נח איפקוד? - והתניא: עשר מצות נצטוו ישראל במרה, שבע שקיבלו עליהן בני נח, והוסיפו עליהן: דינין,
- 6 ושבת, וכיבוד אב ואם. דינין - דכתיב שם שם לו חק ומשפט, שבת וכיבוד אב ואם - דכתיב כאשר צוך ה' אלהיך,
- 7 ואמר רב יהודה: כאשר צוך - במרה. אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה: לא נצרכה אלא לעדה ועדים והתראה. -
- 8 אי הכי, מאי והוסיפו עליהן דינין? אלא אמר רבא: לא נצרכה אלא לדיני קנסות. - אכתי והוסיפו בדינין מיבעי ליה! -
- 9 אלא אמר רב אחא בר יעקב: לא נצרכה אלא להושיב בית דין בכל פלך ופלך ובכל עיר ועיר. - והא בני נח לא
- 10 איפקוד? - והתניא: כשם שנצטוו ישראל להושיב בתי דינין בכל פלך ופלך ובכל עיר ועיר - כך נצטוו בני נח להושיב
- 11 בתי דינין בכל פלך ופלך ובכל עיר ועיר! - אלא אמר רבא: האי תנא - תנא דבי מנשה הוא, דמפיק ד"ך ועייל ס"ך
- 12 רש"י מסכת סנהדרין דף נו עמוד ב
- 13 דיני קנסות - הוסיפו במרה, דבני נח לא הוזהרו עליהן דכתיב ויצו, וגמרינן לה מאשר יצוה דהתם צדקה ומשפט
- 14 כתיב, דהיינו דין ופשרה, אבל קנסות לאו משפט ניהו - דקנסינן ליה טפי מדיניה
- 15 יד רמ"ה מסכת סנהדרין דף נו עמוד א
- 16 יצו אלו הדינין וכן הוא אומר למען אשר יצוה כו' ודינין כתיבי התם דכתיב לעשות צדקה ומשפט והיינו טעמא דלא
- 17 חשיב נמי צדקה משום דהך צדקה דומיא דמשפט היא והיינו פשרה כך דרשינן בפירקא קמא (ו' ב) גבי הנך קראי.
- 18 יד רמ"ה מסכת סנהדרין דף נז עמוד ב
- 19 אית דאמרי דהאי צדקה פשרה היא כדאמרינן (לעיל ו' ב) ויהי דוד עושה צדקה ומשפט ומסתברא לי לצדקה ממש
- 20 קאמר והאי דלא חשיב לה גבי המצות משום דמצות עשה היא: